

dauwdruppels bedekt zijn, en een lichte mist het landschap in wazige tinten hult. Als het wat later op den morgen wordt, trekt deze op, en nu vertoont zich de heide in al zijn aantrekkelijkheid.

We bevinden ons op dat gedeelte, het welke ligt tusschen Roermond en Herkenbosch, waarvan we het torentje heel in de verte kunnen onderscheiden. Links van ons strekken zich met dennen en sparren beplante heuvels uit, die zich voortzetten tot in Duitschland. De hei vlak voor ons is niet hoog en vertoont overal lichte plekken, waarop een soort hard gras groeit. Die gedeelten staan dikwijls onder water. Meer oostelijk wordt ze hooger, en vindt men ook niet die kleine poeltjes, die we hier op verschillende plaatsen aantreffen.

Als we een klein eindje loopen, zien we er alleen. — Kijk daar is onze eerste vogel, een Tapuit (*Saxicola oenanthe* L.). Hij is aschkleurig bruin op de bovendeelen, licht rose van onderen en heeft een witte plek op de straat. Stellig een wijfje. De mannetjes zijn van boven grijs. Deze soort komt hier tamelijk algemeen voor, en houdt zich graag in bouwlanden op. Zijn verwant, het Paapje (*Pratincola rubetra* L.); zullen we ook nog wel zien. Zij zijn hier vrij schuw.

De vele hopen paardenmest, die hier overal verspreid liggen, trekken groote koppels patrijzen tot zich, die daar de onverteerde haverkorrels uitkomen pikken. Patrijzen (*Perdix perdix* L.) zijn hier verbaasd veel; je ziet ze haast meer dan kraaien. Ze vereenigen zich soms tot koppels van 20 en meer stuks. Wat maken ze een geraas als ze opvliegen! — Daar gaan d'er al een stuk of wat. Ze spreiden zich uit, en vliegen op één lijn, laag bij de grond, weg. — Hun voornaamste vijanden zijn hier de jagers en de roofvogels, vooral de Havik (*Astur palumbarius* L.), die hier geregeld voorkomt, vervolgt ze aanhoudend. Een paar maal hebben we hem er op betrapt. De veeren, die hij achterliet, wezen er op, dat zijn prooi een patrijs geweest was. Eenmaal zag ik een Havik, die bezig was een oude Roek (*Trypanacorax frugilegus* L.) te verslinden. Hij ging er bij mijn nadering van door, met tegenzin denk ik, want zijn slachtoffer was nog niet eens voor de helft verslonden. Merkwaardig was het, dat hij niet door andere Roeken werd lastig gevallen, hoewel die toch vlak in de buurt waren.

Een andere Roofvogel, die hier veel voorkomt, is de Torenvalk (*cerchneis tinnunculus* L.). Het is mij steeds een waar genot, die vlugge fraaie vogels boven mijn hoofd te zien zwerven. Schuw zijn ze in 't geheel niet. Eens heb ik er een nagelopen, terwijl hij boven me zweefde en nu en dan even snel wiekende, in de lucht stil stond. Hij was zoo dichtbij, dat ik de vlekjes op zijn borst en het grijsblauw van zijn kop duidelijk zien kon. Ze jagen graag in kleine troepjes. Eens zag ik er vijf bij elkaar. Ze gingen dikwijls op de grond zitten, in dezelfde houding, zooals ik er hier een geteekend heb. Of ze dan wat vingen weet ik niet. De grond liet er nooit sporen van achter. Ze deden het nog al dikwijls, en bleven soms geruimen tijd zitten. Het welbekende „Kli-kli-kli” hoorde ik slechts eenmaal, van een over mij heen vliegend exemplaar.

De Torenvalk is een nuttige vogel, die zich voornamelijk met muizen voedt. Dit weet ik uit eigen ervaring, en wel door het openen van hun maag, als ik ze voor mijn verzameling opzette. Toch vangen ze ook wel vogels, ja ze ontzien zich zelfs niet, hun krachten op reigers (*Ardea cinerea* L.) te beproeven, hetgeen ik vernam van den Heer W. Engels, die hetzelfde op Boschwijk (buiten bij Zwolle),

waar een kolonie Blauwe reigers jaar in jaar uit broedt, waargenomen heeft. De reigers gingen er schreeuwend van door, als zoo'n stoutmoedig ding op hun afvloog. Ze ontkwamen steeds en de valk gaf het dan op. Om zekerheid te hebben, heeft genoemde Heer een der valken geschoten. Ik heb hem gezien; het bleek een oude Torenvalk ♀ te zijn. Dit gebeurde in den zomer van 1904.

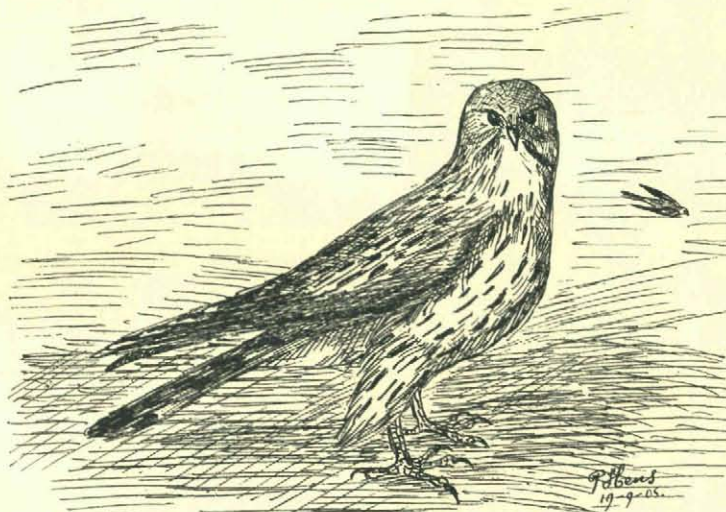
Maar laten we eens naar de andere heibewoners gaan kijken. Daar heb je de Boompieper (*Anthus trivialis* L.). Een aardig vogeltje, net een akkerleeuwrik. Deze laatste komt hier ook wel voor, men

noemt hem hier leeuwrik. Kijk eens bij die plas, daar staan waarlijk een twintigtal Kieviten (*Vanellus vanellus* L.). Het zijn doortrekkers, uit het Noorden van ons land. Ze zijn hier ook niet geregeld. Wat steekt dat wit mooi af tegen die bruine achtergrond. Nu en dan strekt er een de vleugels uit, klapt er even mee en trekt ze weer in. Sommige loopen heen en weer, doch de meesten staan doodstil te kijken. Ze rusten zeker uit van hun tocht. Als we naderbij komen, vliegen ze allen open verdwijnen in Zuid-Westelijke richting.

„Ketsch, ketsch.” Wat een vreemd geluid. 't Zijn watersnippen (*Gallinago gallinago* L.). Daar gaan ze. Wat vliegen ze snel en onregelmatig, dan weer rechts, dan weer links. De Meerkol (*Garrulus glandarius* L.) die daar langs ginds de nebosch vliegt, houdt een rechte lijn, maar gaat lang zoo vlug niet. Zijn vleugels zijn te kort om snel te vliegen. Hij mag wel oppassen, want het wemelt hier van valken, maar nu ga ik over naar de boschvogels, en dat was mijn bedoeling niet. Tot later dus.

Roermond, 24 September 1905.

P. HENS.

Cerchneis tinnunculus L.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Behoud van Natuurmonumenten.

Zaterdag 23 December 1905, des namiddags half twee, zal in de Groote Restauratie-zaal in Artis, Plantage Middellaan te Amsterdam, een buitengewone vergadering worden gehouden der Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten. Het is nu juist een jaar geleden dat naar aanleiding van de Naardermeerplannen „De Levende Natuur” wees op de wenschelijkheid van het reserveeren van belangrijke natuurhistorische landschappen en het is te hopen dat de jonge vereeniging zich moge ontwik-

kele tot een krachtig lichaam dat deze grootsche taak naar behooren kan vervullen.

In de December-vergadering zullen de statuten definitief worden vastgesteld, waarin o.a. als minimum bijdrage voor leden een jaarlijksch bedrag van f 1.—, voor donateurs f 50.— wordt bepaald.

Wie als lid of donateur wenschte toe te treden kan zich opgeven bij den voorloopigen Secretaris Jac. P. Thijssse te Bloemendaal bij wien ook nog een beperkt aantal der concept-statuten verkrijgbaar zijn.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Bezoek aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie.

Reeds lang hadden enkele leden gewensch, het museum van Nat. Hist. te Leiden onder geleide van een deskundige te bezichtigen, en deze wensch zou vervuld worden, toen Dr. J. Büttikofer bereidwillig daarvoor toestemming gevraagd en verkregen had.

Zoo bevonden zich op Zondag 29 October 1905 een dertiental leden in de vestibule van het nieuwe museum in het Van der Werffpark, waar zij door den directeur, Dr. F. A. Jentink, werden welkom geheeten. Alvorens de inrichting van dit geheel naar den eischen des tijds gebouwde museum te toonen, wenschte ZEd. eerst eenige inlichtingen te geven. Gebroken is met de oude gewoonte, dat de geheele collectie ook door het publiek moet kunnen worden bekeken, want daardoor is door den invloed van licht en vocht reeds zoo menig zeldzaam voorwerp onherstelbaar bedorven. Vandaar nu een verdeling in een „Schausammlung” en een „museumcollectie”, welke eerste in het hoofdgebouw voor het publiek tentoongesteld zal worden, terwijl de laatste voortaan bewaard zal worden, afgesloten van licht en stof. Deze museumcollectie bestaat uit een afdeling: spirituspreparaten, en een tweede afdeling: droge voorwerpen. Beide gedeelten worden afzonderlijk bewaard, gescheiden door een brandvrije afsluiting, en zijn pas ten deele klaar. Het gebouw voor de „Schausammlung” is er nog niet. Na deze korte inleiding werd door Dr. Jentink een en ander getoond.

Alles is in kasten ondergebracht, niet hooger dan 2½ M., teneinde den inhoud eener kast goed te kunnen overzien. (Daardoor bestaat dus het gebouw uit verdiepingen van 2½ M.) Door een viltbekleding aan de randen der geheel ijzeren deuren sluiten deze hermetisch, en zijn slechts doorboord door eenige kleine gaatjes, teneinde het openen en sluiten te vergemakkelijken. De verzameling wordt dus in donker bewaard.

De verschillende gangen zijn alle recht, en eindigen in een venster. Om nu zooveel mogelijk van het licht te profiteeren zijn alle vloeren (en ook de trappen) vervaardigd van ijzeren staven, welke, een eindje van elkaar verwijderd, naast elkaar zijn gelegd loodrecht op de vensters. De vloeren vormen dus één groot rooster, waardoor het mogelijk is, dat in de onderste der zes verdiepingen in de het verst van het venster verwijderde kast, zelfs op een zoo somberen dag als deze, toch nog alles goed te zien is. Alleen in de spiritusafdeeling zijn de vloeren afwisselend open en dicht, met het oog op een mogelijk breken van een flesch.

Nergens is ook een drempel, waarover men zou kunnen struikelen. Slechts enkele grootere dieren staan in kasten met dubbele hoogte en breedte.

Zóó is dus de verzameling uitstekend geborgen; hoewel niet in zijn geheel voor iedereen te bezien. De directeur gaf echter de verzekering, dat aan elkeen, die met wetenschappelijke doeleinden het museum bezoekt, alles ter beschikking wordt gesteld, wat hij mocht wenschen.

Nadat het geheele gebouw (uitsluitend van ijzer en steen opgetrokken) was bezichtigd, werd met een hartelijk woord van dank afscheid genomen van den vriendelijken leidsman, tevens, blijkens de inrichting van dit gebouwencomplex, baanbreker op het gebied van moderne museumbouw.

Na de lunch werden de collecties bezien, nog aanwezig in het oude gebouw. Voor de heeren entomologen had zich welwillend beschikbaar gesteld de heer C. Ritsema Czn.,

conservator voor de afdeling insecten; die met de grootste bereidwilligheid alles te voorschijn haalde, wat gewensch werd, en bij de talrijke laden met vlinders en kevers, die werden bekeken, tal van belangwekkende inlichtingen gaf en vele vragen beantwoordde. Woorden van welgemeenden dank kwamen ook hem ten volle toe.

De overige heeren deden intusschen onder leiding van het medelid Dr. Büttikofer een wandeling door de verschillende zalen en, hoewel reeds vele typen en zeer zeldzame exemplaren naar het nieuwe gebouw waren overgebracht, bleek toch duidelijk, welk een prachtcollectie ons land voor de wetenschap bezit niet alleen, maar ook, hoe dringend noodzakelijk een nieuwe en betere behuizing vereischt werd, wilden deze schatten op den duur tegen ondergang behoed zijn.

Helaas liet de beperkte tijd niet toe een meer gedetailleerde beschouwing van ook maar een enkele diergroep, maar toch wist de leider, dank zij zijn groote bekendheid met de collecties, door zijn voortdurend wijzen op allerlei merkwaardige en fraaie voorwerpen, deze wandeling zoo leerzaam mogelijk te doen zijn.

Zeer interessaut waren ook de verschillende groepen, reeds ingericht voor de „Schausammlung” in het nieuwe museum.

Uiterst voldaan en met de herinnering aan een bij uitstek leerzamen en genoeglijken dag keerden de leden huiswaarts, niet echter dan nadat nog in het bijzonder een woord van dank was gericht tot Dr. Büttikofer, die en door zijn vele bemoeiingen in dezen en door zijn rondvoeren in het oude museum ongetwijfeld zeer veel heeft bijgedragen tot het welslagen van deze eerste „winter”excursie.

Vergadering 31 October 1905 in de Diergaarde.

De voorzitter opent de vergadering, waarna de heer A. J. Zöllner rondgeeft de inlandsche vertegenwoordigers van het geslacht *Agrilus*, nl. *Agr. coeruleus*, *Agr. biguttatus* en *Agrilus pratensis*, nieuw voor de Ned. fauna; door spr. in Juni 1905 te Epen (Z.-Limb.) gevangen.

De heer J. G. Zöllner brengt ter tafel eenige rupsen van de zoo zeldzame *Arctia villica*, eveneens in Zuid-Limburg gevangen,

De heer Haverhorst laat vertegenwoordigers rondgaan van de (twee of drie) bestaande soorten van doodshoofdvinders; nl. een *Acherontia satanas* van Java, exemplaren van *Acherontia atropos* (waaronder een ex., dezen zomer in de stad gevangen) en een *Acherontia styx* van Sumatra, welke laatste volgens sommigen een afzonderlijke soort, volgens anderen slechts een var. van onze *Ach. atropos* is.

De heer Van Roon stelt ter bezichtiging eenige fraaie foto's van Lucaniden-series, benevens een album vol interessante afbeeldingen, eveneens van Lucaniden.

De heer Wachter geeft een overzicht over het geslacht *Rumex* en vertoont vele soorten van dit genus.

G. v. ROON, {
W. H. WACHTER, } *Secr.*

Draaihals.

In een nestkastje had zich bij mij in den tuin een Draaihals (*Jynx torquilla*) genesteld; op zich zelf niets bijzonders. Nu had ik echter, aangelokt door het eigenaardige van den vogel, en de buitengewone tamheid, waartoe men, volgens Friderich, jong opgekweekte Draaihalzen kan brengen, lust gekregen, aan één der jonge vogels mijn ornithopedagogische krachten te beproeven.

Ik schroefde tot dit doel, den deksel van het nestkastje en vond tot mijn verbazing vijf jonge Draaihalzen, niet echter in 'n nest, maar op glasscherven, stukjes been, eierschalen, kortom allerlei voorwerpen, die wel het minst als geschikt nestmateriaal kunnen dienen. Een vingergreep van den aard der bestanddeelen zend ik u hierbij ingesloten.

Eerst meende ik te doen te hebben met een soortgelijke instinctuiging als bij sommige strandvogels wordt waargenomen en die er hen toe drijft hun nestjes met schelpjes enz. te versieren.

In de donkere holte van een nestkast echter, komen zulke sieraden toch al heel weinig tot hun recht en de drijfveer van mijn Draaihals zal dus vermoedelijk wel niet in zijn schoonheidszin gezocht moeten worden.

Toen ik echter den volgenden morgen mijn jeugdigen kweekeling, de eerste miereneieren zou voeren, vond ik in